

Jona

Jonas kallelse och flykt

1 ¹HERRENS ord kom till Jona, Amitajs son. Han sade:

²"Bryt upp och bege dig till den stora staden Nineve och predika mot den, för deras ondska har kommit upp inför mitt ansikte." ³Men Jona bröt upp för att fly till Tarshish, bort från HERRENS ansikte. Och han kom ner till Jafo och fann där ett skepp som skulle gå till Tarshish. Han betalade för resan och gick sedan ombord för att resa med dem till Tarshish, bort från HERRENS ansikte.

⁴Men HERREN sände en stark vind över havet, och det blev en våldsamt storm så att skeppet var nära att krossas. ⁵Sjömännen blev förskräckta och ropade var och en till sin gud, och de vräkte lasten överbord för att lätta skeppet.

Men Jona hade gått ner i skeppets inre och låg där i djup sömn. ⁶Då

kom skeppets kapten till honom och sade: "Hur kan du sova? Gå upp och ropa till din gud! Kanske ska den guden tänka på oss så att vi inte går under."

⁷De sade till varandra: "Kom, vi kastar lott så att vi får veta vem som har dragit den här olyckan över oss." Och när de kastade lott, föll lotten på Jona. ⁸Då sade de till honom: "Berätta för oss vem som är orsak till att den här olyckan har drabbat oss. Vad är ditt ärende och varifrån kommer du? Från vilket land är du och vilket folk tillhör du?"

⁹Han svarade dem: "Jag är hebré, och jag fruktar HERREN, himlens Gud som har gjort havet och det torra."

¹⁰Då greps männen av stark fruktan och sade till honom: "Vad har du gjort!" Av det han berättade fick männen veta att han flydde bort från Herrens ansikte. ¹¹Havet stormade

Profeten Jona ("duva") verkade under Jerobeam II:s regeringstid (ca 793-753 f Kr) och profeterade då om utvidgade gränser för Israel (2 Kung 14:25). Han var från Gat-Hahefer som låg nära Nasaret i Galileen (Jos 19:13). Jonas bok skildrar hur han först trotsar Guds kallelse (kap 1-2), men sedan kommer som första "hednamissionär" (3-4) till stormakten Assyriens huvudstad Nineve, som låg vid nuvarande Mosul i norra Irak, 130 mil nordost om Israel.

1:2 *deras ondska* Assyrierna var beryktade för sin grymhet (jfr Jes 10:5f, Nah 3:1). Många av deras reliefer som bevarats till i dag stoltserar med tortyrscener och avhuggna huvuden.

1:3 *Jafo ... Tarshish* Nuvarande Jaffa, Jerusalems hamnstad (2 Krön 2:16), och troligen Spanien.

1:2 1 Mos 10:11f, 18:20, 19:13, 1:5 Apg 27:18f.
Hos 7:2, Jona 3:2. 1:7 Ords 16:33.

mer och mer, och de sade till honom: "Vad ska vi göra med dig så att havet lugnar sig för oss?" ¹²Han svarade dem: "Ta och kasta mig i havet, så blir havet lugnt. För jag vet att det är på grund av mig som den här starka stormen har drabbat er."

¹³Männen rodde för att komma tillbaka till land, men de kunde inte, för havet stormade allt värre mot dem. ¹⁴Då ropade de till HERREN och sade: "HERRE, låt oss inte gå under för den här mannens skull och låt inte oskyldigt blod komma över oss, för du, HERRE, har handlat efter din vilja." ¹⁵Sedan tog de Jona och kastade honom i havet. Då lade sig havets raseri. ¹⁶Och männen greps av stor fruktan för HERREN, och de offrade slaktoffer åt HERREN och gav löften.

Jonas bön i fiskens buk

2 ¹Men HERREN sände en stor fisk som slukade Jona, och han var i fiskens buk i tre dagar och tre nätter. ²Och Jona bad till HERREN sin Gud i fiskens buk. ³Han sade:

"Jag ropade till HERREN i min nöd,
och han svarade mig.
Från dödsrikets buk
ropade jag på hjälp,
och du hörde min röst.

⁴Du kastade mig i djupet,
mitt i havet,
och strömmarna omslöt mig,
alla dina böljor och vågor
svepte över mig.

⁵Jag tänkte: Jag är fördriven
från dina ögon.
Men jag ska åter få se
ditt heliga tempel.

⁶Vattnet omslöt mig ända till halsen,
djupet omgav mig,
sjögräs snärjde sig
runt mitt huvud.

⁷Jag sjönk ner till bergens grund
med jordens bommar
bakom mig för evigt –
men du förde mig levande
upp ur graven, HERRE min Gud.

⁸När min själ tynade bort i mig
tänkte jag på HERREN,
och min bön nådde dig
i ditt heliga tempel.

⁹De som håller fast vid
tomma avgudar
överger den nåd de fått.

¹⁰Men jag ska offra till dig
med tacksägelse,
det jag lovat ska jag uppfylla.
Frälsningen finns hos HERREN!"

¹¹Och Herren talade till fisken, och
den kastade upp Jona på torra land.

2:1 *en stor fisk* Flera arter har föreslagits, t ex kaskelotvalen som ibland rör sig i Medelhavet (under antiken skilde man inte mellan fiskar och havslevande däggdjur).

2:1 *tre dagar och tre nätter* Citeras av Jesus som en profetisk förebild till hans tid i graven (se Matt 12:40 med not).

2:5 *Men jag ska åter få se* Annan översättning (så Septuaginta): "Ska jag få återse ... ?".

2:6 *till halsen* Annan översättning: "inpå livet", "in till själen".

2:7 *grund* Annan översättning (så Septuaginta): "sprickor".

2:1 Matt 12:40, 16:4,

Luk 11:29f.

2:3 Ps 77:3f, 120:1, 130:1.

2:4 Ps 42:8.

2:5 Ps 31:23.

2:6 Ps 18:6, 69:2f, Klag 3:54f.

2:7 Ps 18:6f, 30:4.

2:9 5 Mos 32:21, Ps 31:7, 144:2.

2:10 Ps 3:9, 50:14, 116:17.

Jona i Nineve

3 ¹HERRENS ord kom för andra gången till Jona. Han sade: "Bryt upp och bege dig till Nineve, den stora staden, och predika för den det budskap jag ger dig." ²Då bröt Jona upp och begav sig till Nineve enligt HERRENS ord. Men Nineve var en stor stad inför Gud, tre dagsresor lång. ³Jona gick en dagsresa in i staden och predikade och sade: "Om fyrtio dagar ska Nineve förstöras."

⁴Och folket i Nineve trodde Gud. De utlyste en fasta och klädde sig i säcktyg, från den störste av dem till den minste. ⁵När budskapet nådde kungen i Nineve reste han sig från sin tron, tog av sin mantel och klädde sig i säcktyg och satte sig i aska. ⁶Sedan utropade och förkunnade man i Nineve enligt kungens och hans stormäns befallning: "Varken människor eller djur, kor eller får ska smaka något. De får inte beta eller dricka. ⁷Både människor och djur ska klä sig i säcktyg. Alla ska ropa till Gud med kraft och vända om från sin onda väg och de övergrepp han begår. ⁸Vem vet, då kanske Gud vänder om och ångrar sig och vän-

der sig från sin glödande vrede så att vi inte går under."

⁹När Gud såg vad de gjorde, att de vände om från sin onda väg, ångrade han det onda som han hade hotat att göra mot dem och gjorde det inte.

Jonas otålighet och Herrens svar

4 ¹Men Jona tog mycket illa vid sig och blev arg. ²Han bad till HERREN och sade: "O HERRE, var det inte det jag sade när jag var kvar i mitt land! Därför ville jag förekomma det och fly till Tarshish. Jag visste ju att du är en nådig och barmhärtig Gud, sen till vrede och stor i nåd och beredd att ångra det onda. ³Ta nu mitt liv, HERRE, för jag vill hellre dö än leva." ⁴Men HERREN sade: "Har du rätt att vara arg?"

⁵Jona gick ut ur staden och satte sig öster om den. Där gjorde han sig en hydda och satt i skuggan under den för att se hur det skulle gå med staden. ⁶Och HERREN Gud lät en ricinbuske växa upp över Jona för att ge skugga åt hans huvud och befria honom från hans missmod. Jona var mycket glad över ricinbusken.

3:3 *tre dagsresor lång* Troligen den tid det tog att besöka varje plats i staden. Nineve hade 120 000 invånare (jfr 4:11) och var en av den tidens största städer.

3:4 *förstöras* Grundtextens ord används också om Sodoms undergång (1 Mos 19:25). Annan översättning: "förvandlas" (1 Sam 10:9, Sef 3:9).

3:5 *folket i Nineve* Nämnas av Jesus som exempel på omvända syndare (Matt 12:41).

3:6 *kungen i Nineve* Kanske Ashur-Dan III som regerade 773-756 f Kr, en orolig tid för Assyrien präglad av motgångar, svält, uppror, jordbävning och en total solförmörkelse år 763 f Kr.

3:6 *säcktyg ... aska* Ett uttryck för djup sorg och ånger (jfr Dan 9:3, Matt 11:21).

4:6 *ricinbuske* Annan översättning (så Septuaginta): "kurbits", en snabbväxande klätterranka.

3:2 Jer 1:17, Hes 2:7, Jona 1:2.

3:3 Jona 4:11.

3:5 Dan 9:3, Joel 2:15,

Matt 12:41, Luk 11:32.

3:8 Job 39:3, Ps 104:27, 147:9,

Jer 4:8, 18:11, 26:3, Joel 1:20.

3:9 2 Sam 12:22, Jer 18:8,

Joel 2:14.

3:10 1 Mos 6:6, 2 Mos 32:14,

Jer 26:19, Amos 7:3, 6.

4:2 2 Mos 34:6f, 4 Mos 14:18,

1 Sam 15:29, Neh 9:17,

Ps 86:5, 15, 103:8, 145:8,

Joel 2:13, Nah 1:3.

4:3 1 Kung 19:4, Job 7:16, 10:1.

⁷Men dagen därpå, när gryningen kom, sände Gud maskar som angrep ricinbusken så att den vissnade ner. ⁸När sedan solen gick upp sände Gud en brännande östanvind, och solen gassade på Jonas huvud så att han blev helt utmattad. Då önskade han sig döden och sade: "Jag vill hellre dö än leva."

⁹Men Gud sade till Jona: "Har du rätt att vara arg över ricinbusken?"

Han svarade: "Jag har rätt att vara så arg att jag kan dö." ¹⁰Då sade HERREN: "Du bryr dig om ricinbusken, som du inte har lagt någon möda på och inte har odlat, som kom till på en natt och försvann efter en natt. ¹¹Skulle då inte jag bry mig om Nineve, den stora staden, där det finns mer än 120 000 människor som inte kan skilja mellan höger och vänster, och dessutom många djur?"